

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 703/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní sp. zn. 4Cb/34/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. decembra 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Tiež navrhujú prikázať okresnému súdu vo veci konať, priznať primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou na okresnom súde 14. augusta 2020 domáhali proti žalovanému určenia neplatnosti uznesení zhromaždenia delegátov z 8. júna 2020. Okresnému súdu bolo 8. októbra 2020 doručené vyjadrenie žalovaného k podanej žalobe a 16. októbra 2020 bolo okresnému súdu odoslané vyjadrenie sťažovateľov k vyjadreniu žalovaného. Spis bol 21. decembra 2020 predložený na nariadenie termínu pojednávania, ktoré však nariadené nebolo. Z uvedeného dôvodu sťažovatelia 20. mája 2021 podali na okresnom súde urgenciu so žiadosťou o nariadenie termínu pojednávania. Okresný súd 8. septembra 2021 doručil sťažovateľom upovedomenie, v ktorom uviedol že z dôvodu

nariadených protipandemických opatrení bude možné vec sťažovateľov prejednať a rozhodnúť až po odpadnutí zákonnej prekážky podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“) v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 24/2021 Z. z.“) a v spojení s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 111/2020 z 11. marca 2020.

3. Na základe uvedeného sťažovateľa 8. septembra 2021 podali na okresnom súde sťažnosť na prietahy v konaní. Okresný súd 22. septembra 2021 v upovedomení o vybavení sťažnosti uviedol, že podaná sťažnosť je opodstatnená, avšak podotkol, že nejde o prietahy zo strany súdu s poukazom na nariadené protipandemické opatrenia. Sťažovateľa 15. februára 2022 podali na okresnom súde opakovanú sťažnosť na prietahy, ktorá nebola do podania ústavnej sťažnosti vybavená.

4. Sťažovateľa sa na ústavný súd obrátili s ústavnými sťažnosťami 28. septembra 2021 a 29. marca 2022, ktoré boli uzneseniami ústavného súdu č. k. II. ÚS 495/2021 z 28. októbra 2021 a č. k. IV. ÚS 350/2022 z 28. júna 2022 odmietnuté podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“) pre ich zjavnú neopodstatnenosť z dôvodu existencie zákonnej prekážky v podobe nariadených protipandemických opatrení, ktorá bráni okresnému súde vo veci nariadiť pojednávanie.

5. Okresný súd 19. augusta 2022 doručil sťažovateľom výzvu, v ktorej ich vyzval na doloženie niektorých listinných dôkazov, ktoré neboli čitateľné. Sťažovateľa na výzvu súdu reagovali a požadované listiny doložili.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Podľa sťažovateľov z uvedeného je zrejmé, že okresný súd vo veci dosiaľ nevykonal žiadne procesné úkony voči stranám sporu, a to ani po podaní opakovanej sťažnosti na prietahy. Od upovedomenia okresného súdu z 8. septembra 2021 došlo k vykonaniu ďalšieho procesného úkonu až takmer o rok neskôr. Od podania žaloby uplynuli už viac ako dva roky a vo veci nebolo stále nariadené pojednávanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu

verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

8. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

9. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov v dôsledku nečinnosti okresného súdu, ktorý podľa mienky sťažovateľov nekoná bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka.

10. Okresnému súdu bola 14. augusta 2020 podaná žaloba sťažovateľov o neplatnosť uznesení zhromaždenia delegátov špecifikovaného stavebného bytového družstva. Vo veci sťažovateľov sa neuskutočnil žiaden termín pojednávania a ku dňu rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti nebol ani určený. Nečinnosť zákonný sudca odôvodnil zákonnou prekážkou, a to § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. v spojení s vyhláškou č. 24/2021 Z. z.

11. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

12. Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 24/2021 Z. z. v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v týchto veciach: a) väzobné veci vrátane rozhodovania o väzbe, b) rozhodovanie sudcu pre prípravné konanie podľa § 348 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, c) podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, d) rozhodovanie o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody, e) rozhodovanie o uložení ochranného liečenia, zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia, pokračovania v ochrannom liečení, prepustenia a ukončenia ochranného liečenia, f) konanie vo veciach určenia rodičovstva, g) konanie vo veci starostlivosti o maloletých vrátane výkonu rozhodnutia, h) konanie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, i) konanie vo veciach osvojenia, j) konanie vo veciach výživného plnoletých osôb, k) konanie o dedičstve, l) konanie o spôsobilosti na právne úkony, m) konanie o prípustnosti držania v zdravotníckom zariadení, n) konanie o ustanovení opatrovníka, o) veci azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia, p) konanie v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti.

13. Podľa § 1 ods. 2 vyhlášky č. 24/2021 Z. z. okrem vecí podľa odseku 1 sa v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia aj v ostatných veciach s výnimkou vecí, ktoré znesú odklad.

14. V nadväznosti na uvedené ústavný súd v súhrne konštatuje, že pred okresným súdom konanie vo veci sťažovateľov dosiaľ (teda v čase rozhodovania ústavného súdu) prebieha po celkovú dobu približne dvoch rokov a štyroch mesiacov, vo vzťahu ku ktorej treba sťažovateľom uznať, že nie je úplne neproblematická, no ktorú vo všeobecnosti v okolnostiach daného prípadu (pandemickej situácie) nemožno hodnotiť už ako rozpornú s ústavou. V rámci označenej doby došlo na území Slovenskej republiky k opakovanému vyhláseniu núdzového stavu (od 1. októbra 2020 do 14. mája 2021 a od 25. novembra 2021 do 22. februára 2022), ktorý mal vzhľadom na uvedené vplyv aj na uskutočňovanie pojednávania na všeobecných súdoch v obmedzenom rozsahu. Postup okresného súdu, keď tento vyhodnotil vec sťažovateľov ako takú, ktorá jednak nepatrí do skupiny taxatívne vymedzených druhov konaní, v ktorých zákon predpisuje konať i napriek vyhlásenej mimoriadnej situácii, a zároveň nepatrí do kategórie vecí, ktoré neznesú odklad, je podporený platnou a účinnou právnou úpravou, reflektujúcou na toho času aktuálny stav – existujúcu pandémiu.

15. Z obsahu a príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že počas nariadeného núdzového stavu (október a november 2020) okresný súd vykonal písomné štádium konania (vyjadrenia strán konania) a 21. decembra 2020 bol spis predložený na nariadenie termínu pojednávania. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd vo veci v čase mimoriadnej situácie vykonával procesné úkony, ktoré si nevyžadovali fyzickú prítomnosť účastníkov konania.

16. Okresnému súdu však možno vyčítať nečinnosť v období od 23. februára 2022, keď došlo k ukončeniu núdzového stavu, a okresný súd vo veci vykonal ďalší úkon až v auguste 2022, keď sťažovateľov vyzval na opakované doloženie listinných dôkazov z dôvodu ich nečitateľnosti.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že hoci postup okresného súdu v namietanom konaní nebol celkom bez prieťahov (v postupe súdu možno bádať obdobia nečinnosti), ich intenzita s prihliadnutím na všetky okolnosti namietaného konania nedosiahla podľa názoru ústavného súdu taký stupeň závažnosti, ktorý by mohol jednoznačne viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľov je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

18. Je nepochybné, že k celkovej dĺžke konania prispela nepriaznivá epidemiologická situácia a spolu s ňou aj súvisiace opatrenia, ktoré narušili procesný chod konaní. Ústavný súd poznamenáva, že bezpochyby vážna pandémia COVID-19 nemôže byť univerzálnym dôvodom na nečinnosť súdov, a teda nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020, III. ÚS 573/2021, III. ÚS 57/2022). Ústavný súd tiež konštatuje, že dĺžka súdneho konania by mala v „rozumnej miere“ zodpovedať intenzite faktorov, ktoré môžu konanie predlžovať (III. ÚS 49/01). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva je ukončenie súdneho konania v primeranom čase základným ľudským právom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 29. 5. 1986 vo veci Deumeland proti Nemecku, sťažnosť č. 9384/81). Ústavný súd v závere poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že

nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľom v obdobnej záležitosti nič nebráni sa opätovne obrátiť na ústavný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu